

Güzelin Ürünleri

#30

paylaş

YAZAR

Selçuk Artut
Hakkında
Diğer Yazıları

Charles Baudelaire. Modern Sanat eleştirisinin kurucularından biri olarak gösterilen şiiirleriyle de tanınan Paris'te yaşamış bir edebiyatçı, eleştirmen ve çevirmen. Birçok Fransız düşünürde olduğu gibi soyisminin nasıl okunacağına dair yaşadığımız belirsizlikten ötürü ismi Baudrillard ile de karıştırılmakta. Arzu edenler bu karmaşaya küratör ve eleştirmen Nicolas Bourriaud'u da dahil edebilirler. Neyse ki kaç tane Francis Bacon var sorunsalından daha kolay bir çıkış yolu bulmak mümkün. Özetle Baudelaire, 1821-1867 yılları arasında ömrünü Paris'te geçirmiş bir entelektüeldir. Eleştirilerinin gündemini modernizm ve endüstrileşmenin getirdiği radikal değişime karşı sergilediği şüpheli karşı duruş oluşturmaktadır. 1800'lü yıllarda Nicéphore Niépce ve ondan bayrağı alan Louis Daguerre'in çabaları neticesinde "fotoğraf" Fransa'da yaygınlaşmaya başladığında Baudelaire de bu gelişmenin son derece farkındadır. 1859 Salonu eleştiri yazısında fotoğrafa sanatsal bakış açısı çerçevesinde karşı olduğunu açıkça belirtmektedir:

Resim ve heykel konularında, her şeyden önce Fransa'da (ve hiç kimsenin aksini söylemeye cesaret edeceğini sanmıyorum), günümüzün sofistike credosu şudur: "Doğaya inanıyorum ve salt doğaya inanıyorum. Sanatın, doğanın tam olarak yeniden üretimi olduğuna ve ondan başkası olamayacağına inanıyorum. Dolayısıyla, bize doğa ile özdeş bir sonuç verebilecek bir endüstri, sanatın mutlağı olacaktır." İntikam peşinde olan bir Tanrı bu kalabalığın dualarına kulak vermiştir. Daguerre onun mesihiydi. Ve şimdi ona inananlar kendi kendine şöyle diyor: "Fotoğraf bize arzuladığımız her şeyi kesin gerçeklik ile sunduğu için (buna gerçekten inanıyorlar, çılgın aptallar!), o zaman fotoğraf ve sanat aynı şeydir." O andan itibaren miskin toplumumuz Narcissus bir adama dönüştü ve bir metal parçasının üzerindeki önemsiz görüntüsüne baktı.

Bu ağır eleştirinin sebeplerini düşündüğümüzde Baudelaire'in gerçeğin birebir temsiline dair takındığı mesafeli duruşun çeşitli söylemlerinde karşımıza çıktığını görebiliriz. "Rüya görmek mutluluktur," diyen ve şiiirlerinde alegoriden beslenen bir şairin konuya farklı bir tutum sergilemesini beklemek haksızlık olur. Şunu belirtmek gerekir ki Baudelaire'in bu tutumunu radikal

seviyede bir muhafazakarlık olarak düşünmemek gerekir. Yüzlerce yıldır çeşitli medeniyetlerin gölgesinde itinayla inşa edilen ve köklü gelenekleriyle yaşatılan sanatın asli koruyucusu konumunda sadece sanat eleştirmenlerini görmemeliyiz. Baudelaire'in yaşadığı dönemde ortaya çıkmış teknolojik bir icat olan fotoğrafın sanatın içinde yer alıp almayacağı konusunda sergilediği görüşlerin, bir sanatçının devrimsel veya aykırı tutumuna dair sunacağı eleştirel tavrından farklı olması son derece doğaldır. Aynı kaygı günümüzde ortaya çıkan farklı teknolojik gelişmeler için hala yaşanmaktadır. Sanal ortamlar, yapay zeka gibi başlıklar da en başta söz konusu teknolojilerin *sanat açısından kabulü* özelinde değerlendiriliyordu, neyse ki gelinen noktada artık bu alanlarda yapılan sanat çalışmalarında bu konu *eser özelinde* ele alınabilmekte. Günümüzde sergilenen birçok teknolojik eserin teknolojiyi bir estetik üstünlük olarak kullanırken sanat eseri olma ağırlığını yitirme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunun farkına varmadığını görmekteyiz. Bugün geçmişten çok farklı yaşanmıyor, tıpkı Baudelaire'in neredeyse iki yüzyıl önce söylediği gibi:

Bir malzeme biliminin sonuçlarını sanki güzelin ürünü gibi görmeye alışmış gözleri büyüyen bir insanın, zamanla eserin ruhani ve manevi yönlerini yargılama ve hissetme yeteneklerinin azalmayacağını mı varsayalım?

Not: Baudelaire'in sanatçı Nadar tarafından çekilmiş altı adet fotoğrafı olduğu biliniyor.

Referanslar

Charles Baudelaire, On Photography, from The Salon of 1859

MacFarlane, D. (2012). 'Waiting Still:'Baudelaire and the Temporality of the Photographic Portrait. History of Photography, 36(1), 3-14.

Ana görsel: Portrait de Charles Baudelaire en 1844 par Émile Deroy (1820-1846)

#30 Diğer İçerikler

YAZI *Orta Format*
Editörlerden

YAZI *Can Akgümüş*
Ahlaksız İmgelerin Uslanmaz
Hırsızı: Jean Genet ve
Fotografik İmge

PLAYLIST *Ege Kanar*
Semptom '20

YAZI *Özgür Atılgan*
Yukarı Çıkarıcı

YAZI *Orhan Cem Çetin*
İyi bir teoriden daha pratik
hiçbir şey yoktur. *

RESİM *Sinem Dişli*
Untitled

YAZI *İdil Deniz Türkmen*
Fotoğrafın Karşı Kıyısından
Bildiriyorum

YAZI *Mahmut Temizyürek*
"Gördüm de söylüyorum,
sonsuzluk her yerde"

PODCAST *Bager Akbay, Tevfik Uyar*
Rassal Yürüyüş #21 - "Buzul" ve
"Model"

PODCAST *Bager Akbay, Tevfik Uyar*
Rassal Yürüyüş #22 -
"Influencer" ve "Fotoğrafçı"

orta format []

Orta Format Dergi® Her hakkı saklıdır. Görseller,
sanatçıların izniyle yayınlanmıştır.
Metinlerde kaynak göstermek şartıyla alıntı yapılabilir.

Güncellemelerden haberdar olmak için e-posta
adresinizi bırakabilir,
sosyal medya hesaplarımızdan bizi takip edebilirsiniz.

SAHA'nın katkılarıyla
Supported by SAHA